

XAVER

časopis banskobystrických bohoslovcov

ročník XXII.

2/2013

Pápež František
Novokňazi
Svet očami Cirkvi
Modlitba
O výchove

Na každý vrch vedie mnoho chodníkov; na každej rieke sa dá vybudovať mnoho mostov; na každej púšti možno nájsť mnoho oáz; ale tvoja cesta je len jedna. Začína sa tam, kde práve stojíš.

XAVER

Časopis bohoslovcov
Kňazského seminára
sv. Františka Xaverského
v Banskej Bystrici – Badíne

vychádza ako občasník
rozširuje sa svojpomocne
ročník: XXII.
číslo: 2/2013

šéfredaktor
Jozef Benčat

jazyková korektúra
Mgr. Erika Brezánka

teologický poradca
ThLic. Ján Viglaš

technické a grafické spracovanie
Jozef Benčat

predná obálka:
prevzaté z: obrazky.4ever.sk

adresa redakcie
Kňazský seminár sv. Františka Xaverského
Banská 28
976 32 Badín, Slovakia

tel: (+421) (0) 484182602
e-mail: redakcia@xaver.sk

web: www.xaver.sk
bankové spojenie časopisu
4015367858/7500

cirkevné schválenie
Biskupský úrad B. Bystrica, č. 1377/98
tlač: LÚC Bratislava

ISSN 1335-2628

Neoznačené foto v časopise je
zo seminárneho archívu a internetu.

Z O B S A H U

<i>Pápež z konca sveta.....</i>	<i>6</i>
<i>Osobnosti Banskobystrickej diecézy.....</i>	<i>8</i>
<i>Paliatívna starostlivosť.....</i>	<i>10</i>
<i>Novokňazská päťka.....</i>	<i>14</i>
<i>Od Metodovej smrti po Uhorské kráľovstvo... </i>	<i>20</i>
<i>Svet očami Cirkvi.....</i>	<i>22</i>
<i>Kresťanská modlitba podľa Katechizmu.....</i>	<i>24</i>
<i>O výchove v rodine.....</i>	<i>26</i>

šéfredaktor Jozef Benčat	zástupca šéfredaktora Juraj Kiss	distribúcia Marek Melich	redaktor Marián Husár
			
redaktor Dušan Rončák	redaktor František Veverka	redaktor Marián Juhaniak	redaktor Martin Mihál
			
redaktor Dominik Sňahničan	redaktor Dominik Kučera		
			

Milí čitatelia!

Na každý vrch vedie mnoho chodníkov; na každej rieke sa dá vybudovať mnoho mostov; na každej púšti možno nájsť mnoho oáz; ale tvoja cesta je len jedna. Začína sa tam, kde práve stojíš – to sú slová, ktoré som pred časom čítal na jednej nástenke. Vybavili sa mi v pamäti pri myšlienke na prázdniny: vrchy a chodníky, rieky a mosty, púšte a oázy a mnohé iné miesta budú naplňovať náš prázdninový program. Nikto by nemal zabudnúť na cestu, ktorá je mu vlastná a ktorá sa začína tam, kde práve stojí. Jedných povedie k oltáru a jeho službe. Iných na spomínané miesta oddychu a prírodných krás, ďalších do apoštolskej služby, k príbuzným... A predsa všetky tieto cesty majú čosi spoločné. Sú konkrétnym vyjadrením prežívania svojho vzťahu k tomu, ktorý o sebe povedal: *Ja som cesta...* Opustením brán seminára sa to podstatné nemení – moja cesta je stále jedna a je ňou Pán, len spôsob jej prežívania sa možno v niečom zmení.

Vydať sa na Cestu, ktorou je Pán, sa dá v duchu povzbudenia pápeža Františka vyjadriť slovami: *Kráčať vždy v prítomnosti Pána, v Pánovom svetle a hľadať spôsob, ako žiť v dokonalosti, ktorú Boh od nás žiada.* To je krásnym doplnením slov Svätého písma, ktoré charakterizujú Henocha:

Chodil s Bohom.

Obsah tohto výrazu nám viac prezradí pohľad na vzťah ľudí, ktorý sa vyjadruje slovami **chodia spolu**. Za nimi vidieť predovšetkým lásku, ktorou sa vzájomne nesú vo svojom srdci, ale aj odhodlanie prijať v plnosti toho druhého. Prispôbiť sa jeho postojom, mysleniu. Korigovať všetko vôľou milovaného. Chodiť s niekým znamená byť s ním dvadsaťštyri hodín denne, žiť pod vplyvom toho druhého, robiť všetko s ohľadom na neho. Po nútenom odlúčení si zamilovaní pri najbližšom stretnutí podrobne vyrozprávajú, čo zažili a robili. Tým sa vzájomne pozývajú do každej udalosti a k účasti na spoločnom živote.

Táto skúsenosť ľudského vzťahu nám dáva pochopiť, čo to znamená **chodiť s Bohom**. Vedomie Božej prítomnosti nás má sprevádzať na našich cestách, má nás formovať a pretvárať. Ak sú chvíle, keď zabúdame na Božiu prítomnosť, máme zvlášť pri spytovaní svedomia pozvať Pána do týchto okamihov života, ktoré sme prežili bez neho. Naše chodenie s Bohom by sa malo zavŕšiť podobne ako u Henocha: *Nebolo ho, lebo Boh ho vzal.* Presne tak, ako sa berú zamilovaní – tí, ktorí **chodia spolu**.

Na vašich cestách vám prajem živé vedomie Božej blízkosti.

Posledná etapa tohto akademického roku priniesla bohoslovcov aj tieto udalosti

POSILY

V dňoch 12. – 14. apríla a 17. – 19. mája si seminár ako svoj nastávajúci domov prišli pozrieť noví propedeuti – naši budúci prváci a kandidáti kňazstva. Tento rok sa ich prihlásilo až deväť, čo pre náš inštitút, ale aj diecézu znamená samozrejme priaznivý vietor. Ich sprievodcami seminárnym životom boli dvaja špirituáli – otec Grega a otec Jandura, ktorí ich oboznámili nielen s ignaciánskou spiritualitou, ktorá je pre semináre typická, ale hovorili aj o spiritualitách rôznych okolitých reholí, ako je napr. benediktínska (Sampor), kapucínska (Hriňová), či dokonca karmelitánska (Detva). Všetky tieto rehole aj osobne navštívili. Májový víkend bol pre propedeutov nevšedný najmä psychotestami, ktoré preverili ich duševné schopnosti. Napokon strávili jeden deň spolu s bohoslovcami v posvätnom mlčaní duchovnej obnovy, o ktorej sa viac dočítate na ďalších stránkach tohto časopisu.

NEDEĽA BOŽIEHO MILOSRDENSTVA V KRAKOVE

Siedmy apríl tohto roku sa pre niektorých bohoslovcov stal jedinečný tým, že ho mohli stráviť v Sanktuárii Božieho milosrdenstva v Krakove – Lagiewnikoch. Slávnostnú svätú omšu celebroidal krakovský arcibiskup kardinál Dziwisz, ktorého kázeň o povolani Ježišových učeníkov rozdávať svetu pokoj a radosť bola pre seminaristov ako stvorená. Hodinu Božieho milosrdenstva strávili seminaristi adoráciou Oltárnej sviatosti a modlitbou Korunky Božieho milosrdenstva.

PROFESOR PAZZINI

16. apríla zavítal do nášho Kňazského seminára v Banskej Bystrici – Badine významný odborník na semitské jazyky, profesor Massimo Pazzini. Táto návšteva bola jednou z mnohých, ktoré v krátkom čase tento taliansky vzdelanec absolvoval na Slovensku. Profesor Pazzini, ktorý v súčasnosti prednáša v Jeruzaleme, predniesol prednášku na tému „*Jazyky, ktorými rozprával Ježiš*“ vo svojom materinskom jazyku, v taliančine. Poslucháčom ju prekladal profesor bývalý študent SSDr. Blažej Štrba, PhD.

ĎUMBIER

Tí dobrodružnejší a športovo nadanejší z našich chlapcov sa v sobotu 20. apríla vydali na fyzicky náročný výstup na najvyšší vrch Nízkych Tatier – Ďumbier (2043 m. n. m.). Zo seminára vyrážali ešte pred svitaním a čakal ich nádherný snečný deň. Snehu vraj bolo na horách po kolená, ale to ich nijako neodradilo vybehnúť si aj na ďalšiu „dvojtisícovku“,

neďaleký Chopok (2024 m. n. m.). Títo niekoľkí naši Bohoslovci sa do badínskeho seminára vrátili správne unavení, opálení, no pripravení ešte pred zaslúženým odpočinkom patrične osláviť narodeniny nášho špirituála.

DOBRY PASTIER

Ako sa už stalo zvykom, aj tento rok strávili banskobystrickí Bohoslovci Nedeľu Dobrého pastiera v rôznych farnostiach našej diecézy.

V tohtoročnom sviatku sme sa rozdelili do nasledovných šiestich miest: Banská Bystrica, Detvianska Huta, Janova Lehota, Prievidza, Senohrad a Veľký Krtíš. Zúčastnili sme sa na niekoľkých nedeľných svätých omšiach, kde sme mali tradične za úlohu predstaviť v skratke náš kňazský seminár či vydať osobné svedectvo o tom, ako sme boli povolani ku kňazskému povolaniu. Nemohla chýbať ani kázeň niektorého predstaveného seminára či diakona, ktorý Bohoslovcov sprevádzal na ich ceste do farnosti. Novinkou asi bola ponuka menších obrázkov, ktorých zadná strana obsahovala meno jedného seminaristu a krátku modlitbu zaňho a jeho povolanie. Takýmto spôsobom sa farníci mohli podieľať na tvorbe modlitbového zázemia, ktoré Bohoslovci tak veľmi potrebujú. Po svätých omšiach, ešte pred odchodom z farností, sme boli pozvaní na vynikajúci obed, ktorý pripravili či už páni farári, alebo samotní veriaci.

MINIŠTRANTI

Dospievajúci „služobníci pri oltári“ prišli stráviť posledný aprílový víkend do seminára, kde bol pre nich pripravený program aj téma „Kroky viery“, v ktorej sa stretnutie miništrantov nieslo. Zamyslenia, kvíz a film o mučeníkovi blahoslavenom Jerzým Popieluszkovi tvorili tú duchovnejšiu časť, naopak menší výlet na Pustý hrad vo Zvolene a obľúbený futbalový turnaj boli zamerané na fyzickú stránku.

VYSVIACKY

Nepochybne najvýznamnejšími udalosťami budú vysviacky. Diakonská vysviacka Františka Veverku sa bude konať 14. júna o 16.00 hod. v Katedrále sv. Františka Xaverského a na nasledujúci deň sa bude konať kňazská vysviacka o 10.00 hod. v Kostole nanebovzatia Panny Márie v Banskej Bystrici. Predstavenie budúcich novokňazov Vám prinášame v článku *Novokňazská päťka* na 14. strane.

News sú na konci, ale dielo redaktorov časopisu Xaver je ešte len pred vami. Prajeme vám príjemné duchovné čítanie.

Juraj Kiss, 2. ročník
foto: archív; Michal Martinka

Pápež z konca sveta

V týchto posledných časoch sa Duchu Svätému podarilo neuveriteľne prevapíť súčasnú Cirkev. Po nečakanom pokornom odstúpení pápeža Benedikta XVI. v posledný februárový deň tohto roka sa začalo napäté očakávanie novej voľby budúceho pápeža. V niektorých chvíľach sa zdalo, akoby mediálny svet mal väčší záujem o túto udalosť než samotní veriaci Katolíckej cirkvi, a denne ponúkal svoje zaručené správy a tipy.

Avšak vystupujúci biely dym z najsledovanejšieho komína na svete, večer 13. marca po devätnástej hodine, prevapil aj „najuznávanejších prorokov sveta“. Pred zhromaždený dav a všadeprítomné oko kamier, fotoaparátov, mobilov a smartfónov zdvihnutých nad hlavami prítomných vyšla na svätopeterský balkón dlho očakávaná biela postava muža, ktorá v prvom momente vyzerala akoby zaskočená. Ale zaželenie dobrého večera v taliančine razom prebúrало bariéru medzi touto neznámou postavou a prevapeným svetom. Predstavil sa ako pápež, ktorého kardináli hľadali až na druhom konci sveta, aby vybrali 76-ročného argentínskeho muža s menom Jorge Mario Bergoglio. Nový pápež prevapil nielen netypickým pozdravom a pápežským menom František, ale aj svojím postojom. Po spomienke v modlitbe za predchodcu Benedikta, takmer na chvíľu mnohým zastavil dych, keď sa pred všetkými sklonil a požiadal ľud o modlitbu a o vyprosenie požehnania. Nebolo to žiadne populistické gesto, ale pokorná prosba, s ktorou chce reálne počítať vo svojom pontifikáte, a preto aj výzva: „Modlite sa za mňa“ sa stala jeho najčastejšou prosbou.

Potom akoby sa už roztrhlo vreco s ďalšími netypickými gestami: prvá sv. omša v maličkom vatikánskom Kostole sv. Anny a vzájomné podávanie rúk s účastníkmi po bohoslužbe; osobné vyplatenie dlhu za hotelovú izbu počas pobytu v Ríme; neočakávaná návšteva chorého kardinála v nemocnici; tichá modlitba v Chráme Santa Maria Maggiore k tej, bez ktorej nechcel začať svoju novú cestu; osobné telefonické odhlásenie tlači predajcovi novín v Buenos Aires, ktorý nemohol uveriť, že s ním osobne volá pápež; vzájomné odovzdávanie si solidea (biela pápežská čiapočka) s ľuďmi v dave počas generálnych audiencií na námestí; či ranné slávenie sv. omší v Dome sv. Marty pre všetkých zamestnancov Vatikánu počnúc obyčajnými záhradníkmi a končiac známou švajčiarskou gardou. Všade tam zaznievali jeho

krátke príhovory s hutnými myšlienkami: „Nehľadajte inú bránu, pohodlnejšiu cestu, iba a len Ježiša“; „Cesta viery nie je bláznovstvo, ale príprava srdca na vnímanie krásnej tváre Boha“; „Vlažní kresťania sú tí, ktorí chcú budovať Cirkev podľa vlastných predstáv“; „Ani peniaze, ani moc, ani márnosť, ale jedine Božia láska je to, čo spasí“; „S Kniežaťom sveta nemožno viesť dialóg“ a mnohé ďalšie, ktoré už v tomto článku nie sú zachytené, ale určite ich zachytili vaše uši a oči.

Cirkev tuší, že s týmto pápežom ju čakajú zmeny nielen vonkajšie, ale najmä vnútorné. Je omyl namýšľať si, že to budú zmeny, ktoré prehodnotia Kristove požiadavky a upustia od jeho náročnosti, aby jeho nasledovanie sa stalo o niečo „ľahším“. Pápež určite nebude meniť Krista a jeho evanjelium, ale svoje srdce a srdce ľudu, ktorý mu je zverený. Dielo prvej očisty Cirkvi sa už začalo. V pokore a v skrytom utrpení ho osem rokov hrdinsky niesol pápež Benedikt XVI. Myslím si, že tomuto utrpeniu sa nevyhne ani terajší Svätý Otec František. Eufória sveta a rozjasaného davu zvykne rýchlo upadať a prvé nariadenia a upozornenia môžu vyvolať nielen súhlas, ale aj odpor. Zostať iba v napätom očakávaní a pozorovaní, čo sa bude diať, bolo by z našej strany zbabelé. Pápež okrem našich sympatií potrebuje oveľa viac našu modlitbu opierajúcu sa o živú vieru, aby dokázal byť odvážnym a presvedčivým svedkom Toho, ktorého viditeľne zastupuje na zemi.

František si so sebou prináša ešte jeden vzácny dar – radosť a zmysel pre humor. V jednom zo svojich posledných príhovorov vtipne poznamenal: „Kresťan je svedkom pravej radosti, ktorú dáva Ježiš. Čo však znamená radosť? Je to veselosť? Nie, to nie je to isté. Veselosť je dobrá, aj zabávať sa je dobré, ale radosť, to je niečo viac..., je to dar od Pána, je to ako pomazanie Duchom, je to istota, že Ježiš je s nami... Ak by si človek chcel ponechať takúto radosť iba pre seba, nakoniec

ochorie. Jeho tvár bude viac nostalgická, melancholická, nebude zdravá. Takíto kresťania majú niekedy tvár ako papriky naložené v octe, ako keby žiarlili na tých, ktorí majú krásny život. Radosť nemožno zastaviť, musí napredovať. Radosť je totiž pútnická čnosť...”

Svätý Otče, nech vám nechýba táto radosť a požehnanie nášho Otca, ktorý je na nebesiach.

Osobnosti Banskobystrickej diecézy

predstavené v rámci cyklu **Slovom žalmu k jubileu II**

V predchádzajúcom čísle sme predstavili prvých päť osobností pochádzajúcich alebo pôsobiacich v našej diecéze, o ktorých sme v našom seminári mohli počuť počas uplynulého roku 2012 v rámci príprav na 1150. výročie príchodu sv. Cyrila a Metoda na Veľkú Moravu spolu s 10 biblickými prednáškami vykladajúcimi jednotlivé žalmy. Prinášame krátky pohľad na životy ďalších piatich osobností, ktoré môžu byť povzbudením práve pre naše životy:

JOZEF VALKO

* 1913 Horné Opatovce – † 1993 Kláštor pod Znievom

Po kňazskej vysviacke začal ako kaplán vyučovať náboženstvo na štátnom gymnáziu a Obchodnej akadémii v Martine. Vo veľkej miere sa venoval duchovnej formácii mládeže. V roku 1954 bol za svoju kňazskú činnosť zatknutý a odsúdený na 6 rokov straty slobody a straty občianskych práv na ďalších 5 rokov. 14 mesiacov si odpracovával trest aj v rádioaktívnom žiarení v baniach v Jáchymove. Štátny súhlas do duchovnej správy dostal až v roku 1967 a v roku 1970 sa dostal do Kláštora pod Znievom, kde pôsobil úctyhodných 23 rokov. V sedemdesiatych rokoch 20. storočia bol jedným z možných kandidátov na úrad banskobystrického diecézneho biskupa.

MÁRIA TENCEROVÁ

* 1921 Nová Baňa – † 1960 Bratislava

Mária Tencerová, rodená Tužinská, žila s manželom Michalom a tromi deťmi v novobanskej osade Štále, kde v roku 1956 prichýlila lazaristu Ľudovíta Oriška, ktorý bol na úteku zo sústredovacieho kláštora v Hronskom Beňadiku. Ukryval sa u nich 2 roky, až kým ho Štátna bezpečnosť neodhalila a neodsúdila. Zakrátko bola za čin podvracania republiky odsúdená aj pani Tencerová. Pre svoj zlý zdravotný stav prešla niekoľko väzenských ústavov, až napokon zomrela ako 39-ročná vo väzenskej nemocnici v Prahe na Pankráci. Je príkladom jednej z mnohých laikov, ktorí počas

ťažkého obdobia prenasledovania Cirkvi v päťdesiatych rokoch 20. storočia pomáhali kňazom vichexistenčných ťažkostiach, pričom riskovali životy samých seba i svojich rodín.

JURAJ VOJENČIAK

* 1921 Detviarska Huta – † 2001 Nitra

Patril do Spoločnosti Božieho slova, nazývanej aj verbisti. Jeho začiatky v reholi boli vo Vidinej, kam ho priviedla už v roku 1936 jeho zbožná matka. Po 2. svetovej vojne odišiel do Ríma, kde dokončil svoje teologické štúdiá a bol vysvätený za kňaza. Misijné určenie dostal spolu s ďalšou skupinou slovenských misionárov pre Indonéziu, kde ako misionár pracoval 42 rokov na ostrove Flores. Domov sa vrátil v apríli 1992 a ujal sa vedenia Pápežských misijných diel. S obdivuhodným nadšením a húževnatosťou kládol nové základy tejto inštitúcie, ktorú spravoval do roku 1998. Posledné mesiace života strávil v materskom dome slovenskej provincie v Nitre na Kalvárii.

ANTON NEUWIRTH

* 1921 Bystričany – † 2004 Bojnice

Absolvoval lekársku fakultu v Bratislave. Počas štúdií sa stal členom spoločenstva Rodina, ktoré počas 2. svetovej vojny viedol chorvátsky kňaz prof. Kolakovič. Po vynútenom návrate z Ústavu pre lekársku chémiu vo Švajčiarsku prednášal lekársku biochémiu v Košiciach. V roku 1953 bol zatknutý a odsúdený za nemarxistickú výučbu a činnosť na 12 rokov väzenia. Po amnestii v roku 1960 pôsobil ako odborný lekár v Žiline, Čadci a Martine. Po roku 1989 sa plne angažoval za konštituovanie kresťanskej a demokratickej politiky na Slovensku. Stal sa poslancom NR SR a čestným predsedom KDH. Pôsoobil ako publicista, prednášal na témy z oblasti etiky, medicíny, politiky i duchovnej kultúry. V rokoch 1994 až 1998 bol prvým veľvyslancom SR pri Svätej stolici v Ríme.

MÁRIA MURÁŇOVÁ

* 1932 Kremnica – † 2008 Žiar nad Hronom

Po gymnaziálnych štúdiách prežila svoj produktívny vek ako administratívna pracovníčka. Bola absolventkou ľudovej školy umenia v hre na klavíri a vo svojom byte poskytovala hodiny klavíru pre žiakov, ktorí nemali doma tento hudobný nástroj. V časech totality vychádzali z jej bytu samizdaty a ručne písané pomôcky pre náboženskú nauku. Boli to pomôcky a príručky pre mladých kňazov i laikov, učebnice katolíckeho náboženstva pre základné a stredné školy. Bohatý repertoár vydaných kníh, učebníc a prednášok hovorí o jej nevšednom dare v teologickej oblasti napriek absencii teologických štúdií. Po páde komunizmu sa do svojej smrti snažila zo všetkých síl o šírenie Katechizmu Katolíckej cirkvi na Slovensku.

Na stránke seminára www.xaver.sk si môžete vypočuť zvukové nahrávky jednotlivých prednášok, ktoré odzneli v rámci cyklu Slovom žalmu k jubileu od jeho začiatku v roku 2010 až po tie najnovšie. Životopisy, ako aj prezentácie nájdete v sekcii „Osobnosti BB diecézy.“

Paliatívna starostlivosť

S termínom paliatívna starostlivosť som sa po prvýkrát stretol počas štúdia na teologickej fakulte. Intenzívnejšie som sa tejto téme začal venovať, až keď som sám opakovane stál pri lôžku svojich ťažko chorých a umierajúcich príbuzných.

Neboli to bežné návštevy, ku ktorým patrí živá verbálna komunikácia (bežný živý dialóg), skôr naopak. Málo slov, niekedy iba ticho, pri ktorom počuť pohladenie rukou, a vďačný úsmev.

Každý z nás vtedy pocíti blízky dotyk vlastného umierania, bolesť, smútok, zakúsi hranice bezmocnosti a želá si pochopiť zmysel utrpenia a smrti.

Keď som začínal zhromažďovať a študovať materiály potrebné na vypracovanie diplomovej práce, mal som na zreteli základný cieľ, a to porovnanie eutanázie a paliatívnej starostlivosti. Čím viac som sa však touto problematikou zaoberal, vyvstalo predou mnou niekoľko zásadných otázok: Akú hodnotu má ľudský život? Čím je táto hodnota podmienená? Aké miesto má v živote človeka utrpenie? Má vôbec utrpenie nejaký zmysel?

Predstúpiť pred zdravého človeka plného elánu a predstúpiť pred človeka v terminálnom štádiu (umierajúceho) je určite rozdiel, ktorý si každý dokáže uvedomiť. No nachádzať spoločné znaky pri pohľade na týchto ľudí dokáže iba ten, kto pripúšťa a akceptuje obidve situácie ako súčasť života. Iba vtedy dokážeme umierajúceho človeku zabezpečiť primeranú kvalitu života. Aj v takýchto chvíľach človek môže nájsť zmysel, ak sa mu vhodným spôsobom poskytnú patričná starostlivosť. Každý okamih a skutok v živote človeka má svoju cenu, pretože či ide o zdravého, chorého, alebo umierajúceho, vždy hovoríme o ľudskej osobe, ktorá vlastní najcennejšie bohatstvo – osobnú dôstojnosť. Každý človek stojaci pred najrôznejšími podnetmi života má svoje prania, túžby, nádeje alebo predstavy o kvalite života. Aj pacienti v terminálnom štádiu sú konfrontovaní s týmito potrebami a bolo by určite nesprávne, ak by sme ich o ne akýmkoľvek spôsobom oberali. Mnoho ľudí práve v poslednej fáze života nachádza zmysel, obrátenie, zrelosť ľudskej osoby a pokoj, ktorý nás neraz prekvapí pri posteli umierajúceho. Tak sa oni paradoxne stávajú väčším povzbudením pre nás ako my pre nich. Tí, ktorí pracujú s trpiacimi či chudobnými, hovoria, že hoci mali v úmysle ísť k trpiacim ako dobrodinci, zistili, že táto pomoc ich samotných napĺňa

a oslobodzuje. Zachraňujú nás tí, ktorých sme chceli zachraňovať my, a všetci sme potom, napriek našim vlastným nedostatkom, zachránení.

Ak hovoríme o sprevádzaní pacienta v terminálnej fáze, nemôžeme ho nikdy vnímať ako nadbytočnú príťaž. Sprevádzanie znamená nachádzať s pacientom pravdivosť situácie, pravé hodnoty, nový zmysel a nádej. Má byť gestom „podania ruky“ v rôznych formách.

Paliatívna a hospicová starostlivosť ako novodobý prístup k pacientom k nim určite patria, pretože stredobodom pozornosti je pacient ako osoba s jej prežívaním. Jej prednosťou je starosť nielen o bolesť fyzickú, ale aj duševnú a duchovnú, čo napomáha maximálnu možnú kvalitu života umierajúceho človeka.

Riešenie ľudského utrpenia urgentným spôsobom – eutanáziou – je jednou z alternatív, avšak takéto riešenie neumožňuje nachádzať zmysel života. Prošba o eutanáziu je skôr túžbou po skutočnej ľudskosti, po pomoci, nie po zabití. Je aj stálou výčitkou spoločnosti, aby prejavila patričnú úctu človeku, ktorý je často odkázaný na pomoc druhých. Autentická pomoc a starosť o týchto ľudí dokáže odbúrať myšlienky a prosby o eutanáziu.

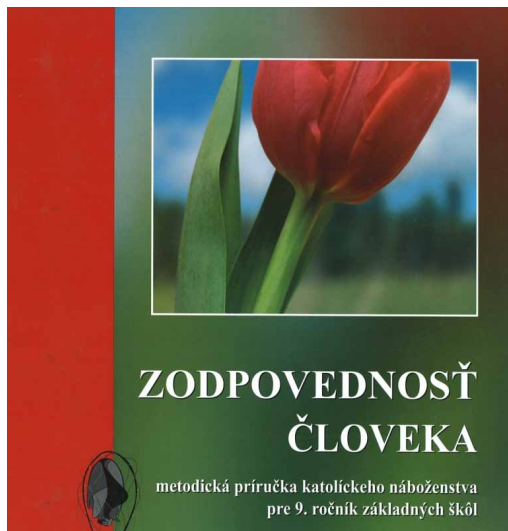
Azda ani niet na svete človeka, ktorý by sa s týmto problémom nestretol, ktorý by bolesť či utrpenie nikdy nepocítil. Každý prirodzene túži zbaviť sa utrpenia. No dá sa tvrdiť, že zbavením sa utrpenia človek dosiahne trvalé šťastie, naplnenie? Alebo inak: Musí byť trpiaci človek nevyhnutne nešťastný? Pozbavuje utrpenie život zmyslu? Ak je problematika bolesti a utrpenia nevyhnutne spojená s ľudským životom, dokážeme ju prijať ako výzvu, ako problém, pred ktorým nemožno utiecť, ale treba ho riešiť? Alebo sa radšej vzdáme života len preto, aby sme sa vedno s ním zbavili aj utrpenia? Život nám neustále prináša nové otázky a nové výzvy. Ak ho chceme

prežiť plnohodnotne, nemôžeme pred nimi utekať, rezignovať, vzdávať sa života. Aj utrpenie a bolesť má v našom živote svoje opodstatnené miesto. Práve ony totiž môžu byť momentom, v ktorom sa môžeme premeniť, zažiť stretnutie so sebou samými, s našimi blízkymi, miestom, kde sa z nás stávajú plnohodnotné bytosti, ktoré sú prínosom a povzbudením aj pre iných.

Matej Juraj ŠULÍK OP, 6. ročník

Vyučovanie náboženstva pod vplyvom školskej reformy

Odovzdávanie kresťanského náboženského posolstva je jednou z hlavných úloh Cirkvi. Sám Kristus hovorí o ohlasovaní evanjelia pre celý svet a práve školské vyučovanie náboženstva má v procese odovzdávania evanjeliových hodnôt i vo formovaní mladých kresťanov nezastupiteľnú úlohu.

V meniacej sa spoločnosti je nevyhnutné, aby sa trendom doby prispôbovali rôzne sektory života. Spoločenské zmeny, ktoré pred vyše dvadsiatimi rokmi prebehli v našej krajine, zasiahli i školstvo, ktoré však výraznou systematickou zmenou obsahu zareagovalo až v nedávnych

rokoch. Reformný pohyb neobišiel ani predmet náboženstvo/náboženská výchova, kde sa tiež začalo vyučovať novým spôsobom.

O čom bola reforma

Reforma školstva na Slovensku, spustená od roku 2008, si dala za cieľ nahradenie starého systému slovenského školstva, ktoré fungovalo podľa nezmenených mechanizmov od polovice 80. rokov minulého storočia, novým, takým, ktorý by zmenil školstvo nielen po formálnej, ale aj po obsahovej stránke. O tomto reformnom pohybe sa veľa popísalo a veľa pohovorilo, všetci sa však zhodli na potrebe obsahovej reformy.

Reforma priniesla niekoľko zmien, ktoré významne zasiahli do výchovno-vzdelávacieho procesu v školách na Slovensku. Najviac viditeľnou a najviac postrehnuteľnou novinkou je zavedenie dvojúrovňového modelu vzdelávania. Školy sa tak riadia nielen podľa štátneho vzdelávacieho programu, ale aj podľa svojho vlastného školského vzdelávacieho programu vypracovaného nimi samými. Tento dokument určuje nevyhnutné minimum povinných predmetov, na druhej strane však dáva priestor školám, aby si podľa toho, ako sa chcú profilovať, určili časovú dotáciu

pre povinné predmety podľa vlastného zamerania. Reforma tiež priniesla zníženie počtu žiakov v triedach, hojnejšiu výučbu cudzích jazykov a informatiky, zmeny v administrovaní maturít i zjednodušenie sústavy stredných škôl.

Nová koncepcia vyučovania náboženstva

Reforma školstva chcela byť predovšetkým reformou obsahovou. V tomto duchu boli v októbri 2010 schválené slovenskými biskupmi nové osnovy vyučovania náboženstva, ktoré predstavovali oproti vyučovaniu podľa osnov z roku 1992 zásadnú zmenu. Tá spočívala najmä v osnovení učebnej látky a zoradení tém v ročníkoch. Kým v predošlom spôsobe boli témy radené „za sebou“ podľa odvetví teologických vied, nová koncepcia zoraďuje učivá podľa ročníkových tém a osnovanie funguje na princípe špirály. Tak sa k tomu istému učivu vracia viackrát, preberá sa ono vo väčšom rozsahu a ide sa viac do hĺbky, pričom sa dáva väčší priestor na výchovu k hodnotám a na medzipredmetové vzťahy. Autori novej koncepcie kládli dôraz na to, aby bolo vyučovanie predmetu zamerané v prvom rade na učebné ciele čiže na kvalifikácie žiakov, na ich schopnosti uplatnenia sa v praktickom živote.

Ako sa to (ne)podarilo

Úlohou vypracovať nové osnovy bolo poverené Katolícke pedagogické a katechetické centrum, zriadené biskupmi so sídlom v Spišskej Novej Vsi. Centrum vyhotovilo pre každý ročník návrh metodických príručiek, ktoré majú byť pomôckou učiteľom náboženstva pri vyučovaní. Metodiky sú pritom len akýmsi provizóriom, a to do času, kým nebudú vytvorené a vydané učebnice predmetu. Tie by mali byť vydané už v najbližšom období, keďže výberové konanie na tieto učebnice bolo vypísané začiatkom roka 2013. Každá metodika obsahuje názov i rozvedenie a bližšiu charakteristiku ročníkovej témy. Jednotlivé témy preberá podrobne v kapitolách. K témam uvádza základné podtémy a prehlbujúce podtémy, pričom prehlbujúce sa preberajú len v školách, kde má náboženstvo dvojnásobnú dotáciu vyučovacích hodín, teda v školách cirkevných.

O tom, či sa reforma obsahu vo vyučovaní náboženstva uberala dobrým smerom, alebo nie, veľa napovie analýza metodík. Na ich kvalitu sa možno pozrieť z rôznych kritérií, ako však ukázal rozbor jednej nich i názory učiteľov na súčasné vyučovanie náboženstva, metodické príručky sú síce pre učiteľov veľkou pomocou, mnohé v nich sa však ukazuje ako nedotiahnuté. Okrem toho, že majú dobre vytýčené témy a ciele vyučovania a spĺňajú požiadavky aktivizovania žiakov a vedenia k tvorivosti, zaostávajú v duchovných zložkách, a to v práci so Svätým písmom a najmä vo vedení žiakov k prehlbovaniu vzťahu s Kristom. V zmysle potrebných korekcií sa mnoho očakáva najmä od učebníc predmetu, ktorých vydanie sa plánuje v dohľadnom čase. Dúfajme, že práve nové učebnice predmetu vylepšia to, čo chýba jestvujúcim metodikám.

Novokňazská päťka

Šesťročný pobyt v seminári si vyžaduje prekonanie množstva skúšok a prekážok nielen intelektuálnych, ale najmä duchovných a formačných. Naši piati bratia to už majú všetko za sebou, avšak čochvíľa pribudnú nové skúšky a nové povinnosti. Každému z nich sme preto položili jednu otázku zo širokého spektra okolností, ktoré do určitej miery ovplyvňujú život každého bohoslovca.

PAVEL GYURÁSZ

Farnosť: Balog nad Ipľom

Vek: 26 rokov

Rodina: rodičia a tri sestry

Záľuby: matematika, fyzika, rôzne hlavolamy, sudoku, šach, futbal, čítanie cirkevných otcov, fantasy literatúra

Diakonská prax: Šahy

Počas tvojho štúdia v bratislavskom seminári prišlo k zmene hraníc niekoľkých diecéz. Ako vnímaš tieto zmeny s odstupom času, najmä čo sa týka južných oblastí Slovenska?

Po novom usporiadaní hraníc sa našťastie veľa kňazov nevrátilo do rodných diecéz, a tak väčšina farárskych miest ostala obsadená a život jednotlivých farností pokračuje tak, ako pred rozdelením diecéz. Samozrejme do povedomia sa dostal nový biskup, nové biskupské mesto a nový vikár pre maďarsky hovoriacich veriacich, ale podľa môjho vnímania to vôbec nespôsobilu zmenu v prežívaní viery v Krista. Predtým však boli maďarsky hovoriaci kňazi rozdelení podľa potreby na väčšom spoločnom území, teraz sú štyri menšie územia, čiže miestami nastáva problém s nedostatkom takýchto kňazov. Aj do nášho seminára prišli pred piatimi rokmi piati „maďarskí“ seminaristi, ale po mojom odchode tu už teraz nezostane ani jeden.

JÁN JÁGER

Farnosť: Zvolen – mesto, filiálka Lieskovec

Vek: 27 rokov

Rodina: rodičia, dvaja bratia, štyri sestry; ja som štvrtý v poradí

Záľuby: počítače a elektronika, pobyt v prírode, cestovanie, výroba domácich produktov a zariadení... ☺

Diakonská prax: Detva

Po treťom ročníku si využil možnosť prerušiť štúdiá a vyskúšať si jeden rok pastorácie. Kde si bol, aká bola tvoja pracovná náplň a čo ti to prinieslo pre kňazské povolanie?

Pastoračný ročník som prežil ako dobrovoľník v Anglicku, konkrétne v meste Birmingham. Dostal som sa tam cez organizáciu *Jezuitskí dobrovoľníci*, ktorá pôsobí

vo viacerých krajinách. Ich program je založený na tom, že ponúkajú pre mladých ľudí možnosti pre dobrovoľnícku činnosť v oblasti charity či starostlivosti o bezdomovcov a chorých. Ja som bol zadelený ako pomocník v ústave pre mentálne postihnutých a ľudí s rozličnými telesnými poruchami. Náplňou mojej práce bolo pomáhať personálu pri rôznych aktivitách s týmito ľuďmi, asistovať pri ich stravovaní, umývať riad a mnohé iné. Druhým miestom, kde som pomáhal, bola charita v jednej chudobnej štvrti Birminghamu. Pri práci s ľuďmi na okraji spoločnosti som si viac uvedomil, čo všetko mám a môžem robiť. Školou trpezlivosti a prijímania druhých bol pre mňa aj spoločný život v jednej domácnosti s mladými ľuďmi pochádzajúcimi s rôznych krajín. Túto skúsenosť vrelo odporúčam všetkým mladým, ktorí sa chcú zdokonaľiť v cudzej reči, spoznať inú kultúru, ale najmä lepšie spoznať samých seba.

MARTIN KŇAŽEK

Farnosť: Badín

Vek: 25 rokov

Rodina: rodičia, brat, sestra

Záľuby: z každého rožku trošku

Diakonská prax: Zvolen – mesto

Posledné desaťročia sú poznačené mnohými odchodmi kňazov zo služby. Aký je podľa teba recept na to, aby si si aj ty sám zachoval svoje povolanie i vyvolenie pre kňazstvo?

Jednoznačná odpoveď na problémy vedúce k opusteniu kňazstva asi neexistuje. Riešení je toľko, koľko je konkrétnych prípadov – každý totiž mal tie svoje príčiny, prečo už ďalej nevládal a kňazstvo zanechal. Mňa najviac oslovila rada jedného staršieho kňaza, aby som si stále hlbšie a hlbšie uvedomoval a prežíval slová sv. Pavla: „Viem, komu som uveril“ (2 Tim 1,12). Keď človek prijíma povolanie do kňazstva ako pozvanie do dôverného dialógu s Kristom a stvárnjuje svoj život podľa jeho vôle a príkladu, učí sa chápať svoje povolanie ako službu, ktorá ho nemusí vždy naplňať. No predsa verne kráča ďalej... Vie, že uveril v Ukrižovaného víťaza.

MARTIN KOVÁČ

Farnosť: Banská Bystrica – Fončorda

Vek: 28 rokov

Rodina: mama, brat, sestra

Záľuby: všestranné, mám rád všetko, čo poteší srdce ☺, určite sem patrí modlitba, ale rád si aj zašportujem (hokej, futbal), filmy (najviac historické) alebo kniha (najviac fantasy), divadlo, hudba – klasika, ľudovky, ale aj moderný štýl a tiež si rád zahrám počítačovú hru.

Diakonská prax: Banská Bystrica – mesto

Šesť rokov v seminári je dosť dlhá doba na prežitie rôznych príjemných

i neprijemných situácií. Spomínaš si na niektoré z nich, čo ti najviac utkveli v pamäti?

Pravda, za šesť rokov zažije človek veľa situácií, ťažko mi je vybrať nejakú konkrétnu. Veď celý život je jedno veľké dobrodružstvo. Človek, keď sa ráno zobudí, nikdy nevie, čo ho v ten deň čaká, aké udalosti sa stanú. Mne by napríklad nikdy nenapadlo, že sa počas seminárnej formácie dostanem do Svätej zeme, a predsa nastala takáto možnosť. Takže ďakujem Bohu za toto príjemné prekvapenie, nech odplatí všetkým, ktorí nám to sprostredkovali, a zároveň sa teším na nové prekvapenia, ktoré mi Boh prichystá, jednoducho sa teším na každý ďalší nový deň. ☺

DUŠAN RONČÁK

Farnosť: Banská Bystrica – mesto

Vek: 32 rokov

Rodina: rodičia a jeden starší brat

Záľuby: hodnotný film, kniha

Diakonská prax: Prievidza – Zapotôčky

Značnú časť rokov pobytu v seminári si viedol spevácky zbor bohoslovcov Schola cantorum. Aký vplyv to malo na tvoje vnímanie sakrálnej hudby a kde vidíš hlavné nedostatky v kvalite spevov v našich kostoloch?

Čas, ktorý som strávil v „schóle,“ bol pre mňa veľkým darom a nesmierne ma obohatil. Mnoho som sa naučil v tom, ako ja môžem komunikovať s ľuďmi, i v tom, ako Boh prostredníctvom liturgie komunikuje s nami. Objavil som, že liturgiu môže krásne ozvláštniť a ozdobiť aj ten, kto – podobne ako ja – nemá mimoriadne hudobné vzdelanie a skúsenosti. Ona totiž v sebe spája okrem prvkov hudobných aj iné druhy umenia a v neposlednom rade je preniknutá biblickými textami, ktoré nádherne pomáhajú prežívať veriacim svätú omšu či ľudové pobožnosti. V omšových spevoch sa nemusia využívať len tradičné piesne, ale posilniť aktívnu zúčastnenosť veriacich na liturgii možno i textami žalmov či inými druhmi piesní. Aby sme vedeli, čo spievame, a spievali to s chuťou a radosťou. Práve toto je – myslím si – najväčšou výzvou aj pre spev v našich kostoloch.

Kňazská vysviacka sa bude konať 15. júna o 10.00 hod. v Kostole nanebovzatia Panny Márie v Banskej Bystrici. Nasledujúci deň budú novokňazi sláviť vo svojich farnostiach primičné sväté omše. V rovnakom termíne prijme v Žiline kňazské svätenie aj Lukáš Franek, ktorý v našom seminári absolvoval prvé tri roky formácie. Všetkým novokňazom prajeme to, čo vyslovil aj Svätý Otec František, aby v ich skutkoch videli im zverení veriaci práve to, čo budú počúvať z ich pier.

Za odpovede ďakuje Marián JUHANIAK, 3. ročník

Foto: Michal Martinka

František
(Jorge Mario Bergoglio)

Mons. Marián Chovanec
banskobystrický diecézny biskup

ČERPANIE PRE MISIE

Počas pôstneho obdobia sme nezabudli ani na duchovnú obnovu, ktorú v sobotu 9. marca 2013 viedol vdp. JÁN KUNEŠ. Jej hlavnou témou bolo zamyslieť sa nad Božím slovom „byť s ním“ a „poslať“.

Kňazská radosť (Mt 17,1 – 8).

Momentálna chvíľa prežívania Božej prítomnosti. Keď sa človek opravdivo stretne s Bohom, jeho srdce začne spievať. Pri poslednej večeri Ježiš povedal, že od nich odchádza. A je to lepšie, lebo teraz k nám prichádza v Eucharistii, aby si v nás urobil príbytok. Zo svätej omše má byť cítiť radosť zo stretnutia s Kristom.

Kňazský smútok (Mk 4,38).

Máme chuť stále frflať, byť negatívni a ešte vyčítať Pánovi. Jeho odpoveď je jasná: „Čo sa tak bojíte?! Ešte stále nemáte vieru?“ Naše adorácie a stretnutia s Bohom nie sú plné seba? Neadorujem Boha, ale adorujem seba a vyjadrujem svoje znechutenie. Nie som spokojný, ako to Boh riadi. Toto nie je adorácia! To je zahľadenie sa do seba! Adorácia je stále pozeranie na Pána a na jeho krásu, ako on myslel, cítil, čo robil, ako konal. Jednoducho rozmýšľať nad ním a ním sa zaoberať.

Kňazský oddych (Mk 6,31).

Je krásne, keď sa kňaz naučí odpočívať s Pánom. Na svätú omšu sme si prišli odpočinúť a čím viacej budeme odpočinutí a uvoľnení, tým viac sa nás dotkne Božie slovo. Pravidlom by malo byť odpočívať pri Pánovi, pri Božom slove alebo pri Bohostánku.

Kňazské ráno (Jn 21,6 – 12).

Ježiš im povedal, podťe jesť (podťe na raňajky). Je krásne, keď kňaz raňajkuje s Pánom. Pán mi pripravuje raňajky a čaká ma pri modlitbe breviára, meditácii. Keď sa bez toho vrhneme do dňa, celý deň je iba chaos. Kniha Múdrosti hovorí: „Hľadal som múdrosť a našiel som ju pri dverách.“

Aby sme boli s ním (Lk 5,1 – 11).

Ježiš povolal učeníkov priamo pri práci. Povoláva ich pri tom, čo im je vlastné. Ja ťa povolávam s takými darmi, ktoré máš, a toto využijem. Keď k nim prišiel Ježiš, apoštoli nechytali ryby, ale prali siete. Pri tejto bežnej činnosti im Pán vstúpil do ich života. Aj k nám vstúpi Pán v našej každodennosti. V tom, čo robím, aj keď je to bezvýznamná práca.

Posiela ich (Lk 24,13 – 35).

Ježiš nečaká vo večeradle, ale najskôr ide za emauzskými učeníkmi. Nečaká, ale hneď koná misiu. Išiel cestou, ktorá išla zlým smerom, aby ich nasmeroval na správnu cestu. Ježiš sa priblížil, aby im pomohol. Aj od nás sa očakáva, že ľudí budeme smerovať na správnu cestu.

Martin MIHÁL, 2. ročník

ISTOTA V PÁNOVI

V nedeľu 14. apríla 2013 sa v našom seminári uskutočnila duchovná obnova. Viedol ju náš vyučujúci filozofie PhDr. JOZEF URAM, PhD. Avšak tentoraz to bola iba jedna prednáška. Hlavnou témou duchovnej obnovy bola „Naša istota v Pánovi“, pretože ak sme s ním spojení, nemusíme sa báť ani smrti, ani žiadnej ťažkosti.

Hlavný bod, od ktorého sme sa odrazili, bol List svätého apoštola Pavla Efezanom, konkrétne 4,13, kde sa píše: „... kým nedospejeme všetci k jednote viery a poznania Božieho Syna, k zrelosti muža, k miere plného Kristovho veku, ...“ To znamená, že naša istota v Pánovi má postupne dozrievať v nás, v nás sa zjednocovať, a tak sa celkom pripodobniť Kristovi. Ak sa pripodobníme Kristovi, nebeský Otec si nás vezme k sebe. Očistec je akýmsi bolestným dozrievaním.

Zodpovednosť je na mne samom, ak sa chcem pripodobniť Kristovi. Otec Uram nás povzbudil slovami svätého Ireneja: „Boží obraz je prítomný v nás od okamihu krstu a ostáva v nás podoba Pána Ježiša.“

Prvým obrazom v nás je obraz Ježiša Krista, až potom, druhým obrazom sme my v sebe samých. Preto je zlá ľahostajnosť voči sebe samému, lebo potláča obraz Krista a nestotožňuje sa s ním. Iba v nás tento prvý obraz Krista pôsobí a skrze neho žijeme plnohodnotný život. Život je darovaním seba, je službou pre druhých. V našom živote je veľmi dôležitá láska k sebe a najmä k svojmu blížnemu, lebo ona sa dáva. Dôležitá je aj starosť o svoju dušu. Práve ňou získavame prostriedky, aby sme dokázali žiť a rozvíjať sa duchovne.

Prečo sme vlastne tu na svete? Čo je naším cieľom? Aby sme Boha milovali, slúžili mu, a tak k nemu raz prišli.

Čo znamená „verím“ a „zriekam sa?“ Viera je živý vzťah k Bohu a nie je len dočasná. „Zriekam sa“ znamená odmietnutie všetkých pokušení v našom živote. Hriech má spoločenský rozmer, nie je len súkromnou záležitosťou.

A vynára sa tu ešte jedna otázka: Dokáže kňaz svojím osobným príkladom pritiahnúť ľudí k Ježišovi? Ľudia potrebujú motiváciu, aby videli u kňaza nádej a už spomínanú istotu.

Na záver nás otec Uram povzbudil, aby sme si my bohoslovci urobili krátky zoznam našich dobrých a zlých vlastností, aby sme z dobrých vedeli ubrať a zlé odstrániť.

Patrik ŠPÁNIK, 2. ročník

Kohútovo

Mariánske pútnické miesto Kohútovo leží v horskej dolinke vzdialenej asi 20 minút chôdze od centra mesta Nová Baňa. Na prvý pohľad pôsobí nenápadne, no každému návštevníkovi ponúka ozajstnú Božiu blízkosť a hlboký pokoj. A hoci je malé, práve v tomto roku si pripomína jedno veľké jubileum – 150. výročie od prvých zázračných udalostí.

Vznik pútnického miesta

Z dejín vzniku tohto pútnického miesta sa okrem ústneho podania zachovali aj písomné záznamy. V nich môžeme čítať, že v roku 1863 počas sucha povyschýnali viaceré studne, takže na mnohých miestach nebol dostatok pitnej vody. V Novej Bani to pociťovali najmä obyvatelia z okolia Kohútova.

Bolo to presne 5. augusta 1863. V ten deň deti pásli ovce pod záhradným múrom kráľovského haviara a tesára Juraja Nemčoka a jedna z ovečiek začala hrabať do zeme jamku. Deti si to všimli a zo zvedavosti ju prehĺbili. Na ich veľké prekvapenie sa v jamke objavila voda, ktorá na tom mieste nikdy nebola.

Zvesť o objavení vody sa veľmi rýchlo rozšírila a medzi ľuďmi vyvolala prekvapenie. Bola dobrá, chutná a čerstvá, a preto ju obyvatelia blízokych domov ihneď začali používať vo svojich domácnostiach. Nový prameň, objavený za mimoriadnych okolností, sa stal požehnaním. Na blízku čerešňu zavesili z vďačnosti obrázky Panny Márie, pretože práve jej orodovaniu pripisovali vznik prameňa.

Pomerne v krátkom čase sa rozšírili správy aj o zázračných účinkoch vody pri liečbe chorôb, ba niektorí svedčili o rozličných videniach a znameniach,

ktoré sa pri prameni odohrali. Zachovali sa aj konkrétne výpovede uzdravených ľudí, ktorí potvrdili prisahou, že boli na tomto milostivom mieste na prosbu Panny Márie vyliečení z chorôb.

V z h ľ a d o m na túto skutočnosť postavili veriaci pri studničke kamennú sochu Nepoškvrneného počatia Panny Márie, ktorá bola požehnaná v roku 1865 za prítomnosti veľkého zástupu miestnych i vzdialenejších veriacich. „*Tuto státnu Sochu mladi Ludja na Ramenách svojich nosili a s Pannami tam až nad mesto sprovadili v ten zhora spomenuti den.*“ Následkom týchto udalostí sa onedlho zriadila Spoločnosť mariánska, ktorej cieľom bolo toto miesto udržiavať a skrášľovať.

Schválenie púťi biskupom Moysesom

Keďže Kohútovo začali navštevovať mnohí pútnici, vtedajší banskobystrický biskup Štefan Moyses nariadil v tejto veci vyšetrovanie, ktoré sa konalo v rokoch 1865 – 1866 pod vedením okresného dekana a hlinického farára Vavrinca Derera. Po prešetrení svedectiev biskup Moyses prípisom z 13. júna 1866 vyhlásil sochu Panny Márie v Kohútove za milostivú a všetky pobožnosti na tomto mieste, či už súkromné alebo verejné, potvrdil za dovolené. Kohútovo sa tak oficiálne stalo mariánskym pútnickým miestom. „*Na večnú pamäť vecí ohľadne uzdravení viacerých pri prameni a Soche Panny Márie ... keď sa božskej prozreteľnosti zapáči znamenie milosti preukázať na tomto mieste, netreba to pripisovať azda soche alebo pod ňou vyvierajúcemu*

prameňu, ale Božskej všemohúcnosti ... a uvedené zázraky treba príhovoru a vplyvu Panny Márie pripísať.“

Prvú verejnú púť viedol novobanský farár Alexej Petko v nedeľu 1. júla 1866. Vtedy navštívilo milostivé miesto v Kohútove procesiou z farského kostola asi 4 000 ľudí z Novej Bane a okolia.

Stavba kaplnky a tradícia púťi

Na turíchny pondelok v roku 1869 bol požehnaný základný kameň stavby novej kaplnky a už 12. septembra 1869 bola slávnostne zasvätená Nepoškvrnenému počatiu Panny Márie. Veľká púť tu býva vždy v nedeľu po sviatku Narodenia Panny Márie, teda po 8. septembri. Od roku 1939 sa koná aj druhá púť. Na žiadosť Novobančanov ju povolil biskup Marián Blaha „*Povoľujem aj druhú púť v roku na milostivé miesto v Kohútove – Novej Bani dňa 24. mája alebo v nedeľu najbližšiu k tomuto dňu...*“

Počas 40-ročného komunistického režimu bola účasť na púťach všemožne obmedzovaná. V čase púťi sa usporadúvali rôzne „odpúťavacie“ akcie pre rodiny a deti a procesie mestom boli výslovne zakázané. Napriek všetkým snahám sa počet pútnikov znížiť nepodarilo.

Kohútovo dnes

Kohútovo tak ako kedysi, aj dnes láka množstvo veriacich, aby tu zložili svoje bolesti, trápenia, ale aj radosti. Areál pútnického miesta v Kohútove slúži ako miesto pokoja, modlitby a oddychu pre každého, kto sem zavíta. Každoročne sa na púťach v máji a v septembri zúčastňuje veľké množstvo veriacich a sú sem pozývaní vynikajúci kazatelia, aby spolu s pútnikmi oslávili a uctili si našu nebeskú Matku Pannu Máriu. **Slávnostná sv. omša pri príležitosti 150. výročia zázračných udalostí, spojená s požehnaním obnoveného areálu, bude 8. septembra 2013.**

Mgr. Ján STREČOK, kaplán v Novej Bani

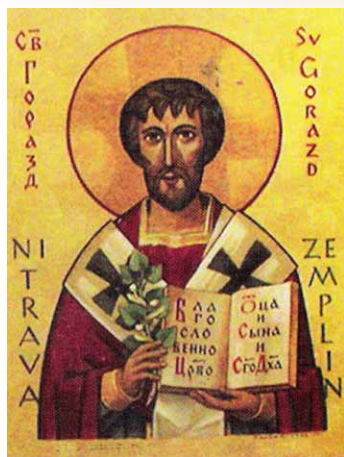

Od Metodovej smrti po Uhorské kráľovstvo

Cirkev na Veľkej Morave sa po Metodovej smrti ocitá v nepokojoch, čo využíva Wiching, aby vyhnal jeho žiakov a sám sa ujal jej vedenia.

Svätý Metod krátko pred svojou smrťou 6. apríla 885 určil za svojho nástupcu žiaka Gorazda. Po jeho smrti sa však cirkevná situácia na Veľkej Morave dostala do problémov. Svätopluk za Metodovho nástupcu uprednostňoval nitrianskeho biskupa Wichinga, ktorý ešte pred Metodovým skonaním odišiel do Ríma, kde predovšetkým očistil seba a zároveň očiernil Metoda. Pápež Štefan V. (885 – 891) však otázky týkajúce sa sporov medzi franským a slovanským klérom dobre nepoznal. Túto situáciu Wiching využil a pápež na základe falošných informácií vyšiel Wichingovi v ústrety, ale nie natoľko, ako očakával. Bol síce rehabilitovaný, no nebolo mu udelené arcibiskupské pálium. Taktiež pápež vyslal na Veľkú Moravu ako svojich legátov biskupa Dominika a kňazov Jána a Štefana. Štefan V. nariadil Gorazdovi, aby prišiel do Ríma a podal vysvetlenie, zatiaľ čo Wiching mal viesť cirkevné záležitosti Veľkej Moravy. O tom, či Gorazd prišiel do Ríma, neexistujú historické dôkazy. Zároveň dochádza k prenasledovaniu Metodových učeníkov. Žiaľ, Svätopluk sa z politických dôvodov nielenže postavil na stranu Vichinga, ale navyše mu aj dovolil a toleroval, aby rozpustil slovanské učilište.

Metodových žiakov uväznil, podrobil ich rôznym útrapám a ponížieniam. Celkový počet Metodových žiakov bol približne dvesto. Ich čelnými predstaviteľmi boli najmä Gorazd, Kliment, Angelár, Naum a Sáva. Pri dišputách pred franskými kňazmi ako obhajcovia vystupovali najmä Gorazd a Kliment. Napokon bola väčšina prívržencov slovanskej liturgie z Veľkej Moravy vyhnaná. Niektorí našli útočisko v Chorvátsku, iní v Bulharsku, Čechách alebo na Balkáne. Tu mali vládnuce skupiny feudálov pre slovanské písomníctvo väčšie porozumenie ako Svätopluk. Wiching v roku 891 opustil Veľkú Moravu a odišiel do Bavorska na dvor východofranského kráľa Arnulfa. Zomrel asi v roku 900.

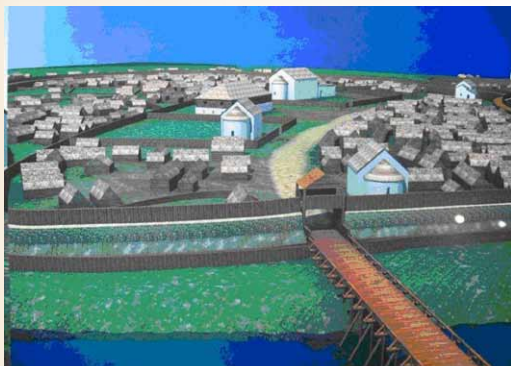
sv. Gorazd

Po smrti Svätopluka († 894) nastúpil na trón jeho syn Mojmir II. (894 – 906). Pre našich predkov nastali po jeho smrti neisté časy. Svedčia o tom najnovšie výskumy dendroanalýz zostatkov drev, ktoré slúžili ako palisádová ohrada nitrianskych a moravských

hradísk. Doba zoľatia stromov a horúčkovitého opevňovania sa kryje práve s rokom 894 alebo krátko po ňom. Mojmirovi II. sa napriek takejto neistote podarilo dosiahnuť významné úspechy. V roku 899 došlo k obnoveniu a zavŕšeniu procesu utvárania cirkevnej organizácie. Hovorí sa o tom v liste salzburského arcibiskupa Theotmara a sufragánnych bavorských biskupov, ktorý bol poslaný pápežovi Jánovi IX. (898 – 900) ako protest proti obnoveniu moravského arcibiskupstva: „*Ale prišli, ako sami vyhlásili, priamo od Vás traja biskupi, totiž arcibiskup Ján a biskupi Benedikt a Daniel, do zeme Slovanov, nazývaných Moravanmi.*“ „*Veď jedno biskupstvo je rozdelené na päť. Keď totiž spomenutí biskupi prišli, vo Vašom mene, ako sami povedali, vysvätili v tom istom biskupstve jedného arcibiskupa... a troch jeho pomocných biskupov.*“ Pápež poslal na Moravu troch pápežských legátov, aby vysvätili pre Moravu arcibiskupa a ďalších troch biskupov. Podľa uvedených slov bolo biskupstvo v Pasove (mesto Passau na hranici dnešného Nemecka a Rakúska) rozdelené na päť častí. Štyri časti vznikli na Veľkej Morave a piatou časťou bol zvyšok pasovského biskupstva.

O sídlo moravského arcibiskupa (a rovnako aj o hrob sv. Metoda) sa uchádzajú dve najpravdepodobnejšie miesta na dnešnej Morave, a to Mikulčice ležiace neďaleko slovensko-

Mikulčice – rekonštrukcia

českej hranice, kde sa našli základy desiatich veľkomoravských kostolov, a Uherské Hradištie. Niektorí bádatelia sa nazdávajú, že novým moravským arcibiskupom sa stal sv. Gorazd. Sídlo jedného z troch biskupstiev je jednoznačne v slovenskej Nitre. Na umiestnenie ďalších dvoch biskupstiev podľa historikov kandidujú Olomouc, Šoproň, Bratislava, Krakov či Ostrihom. Mojmir II. takto uskutočnil túžbu kniežaťa Rastislava o úplnú, samostatnú a funkčnú cirkevnú provinciu, pre ktorú jeho otec Svätopluk nemal pochopenie. Škoda, že táto námaha Mojmíra II. tak skoro stroskotala. V roku 907 sa odohrala bitka medzi starými Maďarmi a Bavormi pri Bratislave, ktorej sa Moravia a nitrianski Sloveni už nezúčastnili. Veľká Morava a s ňou aj jej vyššia cirkevná organizácia sa zrútila podľa odborníkov niekoľko mesiacov predtým v roku 906. Úsilie o evanjelizáciu našich predkov Cyrilom a Metodom a moravskými panovníkmi však nebolo zbytočné. Zakrátko naň do istej miery nadviazalo novovzniknuté Uhorské kráľovstvo.

SVET OČAMI CIRKVI

„RADOSTI A NÁDEJE, žalosti a úzkosti ľudí dnešných čias, sú zároveň radosťami a nádejami, žalosťami a úzkosťami Kristových učeníkov a niet nič naozaj ľudské, čo by nenašlo ozvenu v ich srdciach. Preto sa toto spoločenstvo cíti úzko späté s ľudstvom a jeho dejinami.“

Úvodné slová pastorálnej konštitúcie o Cirkvi v súčasnom svete **Gaudium et spes** napovedajú, že tento najrozsiahlejší dokument Druhého vatikánskeho koncilu rieši mnohé otázky, ktoré trápia dnešného človeka. V dvoch častiach, v nich v deviatich kapitolách a v nich spolu s úvodom a záverom v 93 bodoch ponúka zároveň stanovisko Cirkvi k problémom súčasného sveta.

Ľudstvo dnes prežíva nové obdobie svojich dejín, ktoré sa vyznačuje prenikavými a náhlymi zmenami po celom svete. Tieto zmeny vyvoláva človek a sú spojené s nemalými ťažkosťami, ba aj v samom človeku vzniká nerovnováha medzi starosťou o praktickú činnosť a požiadavkami mravného svedomia. Cirkev tvrdí, že napriek všetkým zmenám sú mnohé veci, ktoré sa nemenia a majú svoj najhlbší základ v Kristovi a ten je vždy ten istý.

Cirkev a povolanie človeka

Človek si môže vybrať dobro a jeho dôstojnosť si vyžaduje, aby konal podľa vedomej a slobodnej voľby. Cirkev uznáva, že všetci ľudia, veriaci i neveriaci, majú prispievať k budovaniu tohto sveta, v ktorom spoločne žijú.

Pokrok ľudskej osoby a rozvoj samej spoločnosti sú navzájom závislé, lebo ľudská osoba už od prírody nevyhnutne potrebuje spoločenský život. Spoločné dobro sa stáva čoraz univerzálnejším, a teda zahŕňa práva i povinnosti, ktoré sa týkajú celého ľudstva. Spoločenský poriadok a jeho pokrok majú vždy vyúsťovať do dobra človeka, pretože poriadok vecí má byť podriadený poriadku osôb. Svojou prácou a umom sa človek vždy usiloval zveľaďovať vlastný život. Ľudská činnosť sama osebe zodpovedá Božím úmyslom a je pokračovaním Stvoriteľovho diela, užitočnou pomocou svojim bratom i osobným príspevkom

k uskutočneniu Božieho plánu v dejinách. Má svoj pôvod v človeku a je na neho zameraná, lebo človek svojou prácou aj zdokonaľuje seba samého.

Cirkev ozdravuje a pozdvihuje dôstojnosť ľudskej osoby, upevňuje súdržnosť ľudskej spoločnosti a dáva každodennej ľudskej činnosti hlbší zmysel a význam. A každý, kto sa pričiňuje o rozvoj ľudskej spoločnosti, ten nemálo pomáha aj cirkevnému spoločenstvu.

Niektoré naliehavé problémy

Spomedzi mnohých otázok, ktoré dnes vyvolávajú všeobecné znepokojenie, si zasluhujú osobitnú zmienku: manželstvo a rodina, ľudská kultúra, hospodársko-spoločenský a politický život, solidarita národov a mier.

Blaho človeka a ľudskej i kresťanskej spoločnosti úzko súvisí s priaznivým stavom manželského a rodinného spoločenstva. To sa má uskutočňovať spôsobom dôstojným človeka, vrátane ochrany života a osvojení si spôsobov regulácie pôrodnosti, ktoré schvaľuje Učiteľský úrad Cirkvi.

Ľudskej osobe je vlastné, že plnosť pravej ľudskosti môže dosiahnuť iba pomocou kultúry. Aj v hospodársko-spoločenskom živote treba mať v úcte a napomáhať dôstojnosť a celkové povolanie ľudskej osoby, ako i dobro celej spoločnosti. Lebo tvorcom, stredobodom a cieľom kultúry i hospodársko-spoločenského života je človek. Treba napomáhať technický pokrok a rozvoj, pritom však treba rešpektovať osobné práva ľudí a svojráz každého národa.

Ľudská práca má väčšiu hodnotu než ostatné zložky hospodárskeho života, ktoré majú povahu čírych prostriedkov. Pochádza totiž bezprostredne od človeka, a preto treba prispôbiť celý výrobný proces potrebám človeka a jeho životnému štýlu, a to najmä rodinnému životu. Človek má považovať veci, ktoré oprávnené vlastní, nielen za svoje, ale aj za spoločné v tom zmysle, aby mohli byť na osov nielen jemu, ale aj iným.

V súčasnosti možno pozorovať hlboké zmeny aj v štruktúrach a ustanovizniach národov, ktoré sú dôsledkom ich kultúrneho, hospodárskeho a sociálneho vývoja. Tieto zmeny majú veľký vplyv na život politického spoločenstva. Vykonávanie politickej moci sa vždy má uskutočňovať podľa práva v rámci mravného poriadku v prospech všeobecného dobra.

Mier nie je iba bezvojnový stav. Je „dielom spravodlivosti“, ovocím poriadku, ktorý vstúpil do ľudskej spoločnosti jej božský Zakladateľ. Treba ho budovať nepretržite a starostlivosť oň vyžaduje od každého vytrvalé ovládanie vášní a bdelosť zákonitej vrchnosti. Tento pokoj sa nedá dosiahnuť na zemi, ak sa nezaručí osobné blaho a dôvera medzi ľuďmi.

Cirkev sa stáva znamením bratstva, ktoré umožňuje a prehĺbuje úprimný dialóg. To si však vyžaduje, aby sme najprv v samej Cirkvi prehľbovali vzájomnú úctu, rešpekt a svornosť. Kresťania si nemôžu nič želať vrúcnejšie, ako čoraz veľkodušnejšie a účinnejšie slúžiť ľuďom svojich čias.

Spracoval **Dušan RONČÁK, diakon, 6. ročník**

KREŠŤANSKÁ MODLITBA PODĽA KATECHIZMU

Štvrtá časť Katechizmu Katolíckej cirkvi sa venuje MODLITBE. Prvý oddiel ukazuje modlitbu ako takú z rozličných pohľadov, druhý podľa jednotlivých prosieb vzor každej modlitby, Modlitbu Pána Otče náš.

Tajomstvo viery si vyžaduje, aby ho veriaci verili, slávil a z neho žili v osobnom vzťahu so živým a pravým Bohom. Týmto vzťahom je modlitba.

Modlitba v kresťanskom živote

Modlitba je povznesením duše k Bohu alebo prosba k Bohu o vhodné dobrá. Keďže každý človek je povolán k vzťahu so svojim Stvoriteľom, každý je zároveň povolán k modlitbe. Tento krok lásky verného Boha je v modlitbe vždy prvý, krok človeka je vždy odpoveďou.

V Starom zákone sa modlitba patriarchov javí ako zápas viery a dôvery, Mojžišova modlitba je zas najmä modlitbou prostredníka Božej vôle. V čase jestvovania kráľovstva sa ľud zjednocuje v modlitbe okolo chrámu, proroci zas vyzývajú na obrátenie srdca a prihovárajú sa za ľud. Vrchol modlitby predstavujú žalmy, ktoré sú prítomné aj dnes v modlitbe Cirkvi. Vzorom vzťahu s Bohom v Novom zákone je sám Kristus, ktorý sa na svojho Otca obracia synovskou modlitbou. Svojich učeníkov učil modliť sa s čistým srdcom, so živou a vytrvalou vierou a so synovskou odvahou. Učil, že každá modlitba bude vypočutá, ak sa modlíme v jeho mene.

Podstatnými formami kresťanskej modlitby sú velebenie a klaňanie sa, prosebná modlitba a orodovanie, vzdávanie vďaky a chvála. Pritom všetky tieto formy ako čistá obeta celého Kristovho tela na slávu Božieho mena obsahuje a vyjadruje Eucharistia.

V Cirkvi Svätý Duch učí Božie deti modliť sa prostredníctvom živej Tradície. Ako pramene modlitby slúži Božie slovo, liturgia, čnosti viery, nádeje a lásky i udalosti každodenného života, pretože všade tam môžeme stretnúť živého Boha. Cirkev sa rada modlí s Máriou a svätými a chce sa inšpirovať ich príkladom i uchádzať sa o ich prihovor.

Tradícia Cirkvi predkladá veriacim pravidelne sa opakujúce modlitby, ktoré môžu živiť ustavičnú modlitbu. Tak sa možno modliť napríklad ráno i večer, pred jedlom i po jedle, pri liturgii hodín či pri slávení Eucharistie. Kresťanská tradícia zachovala tri spôsoby, ako vyjadriť a žiť modlitbu: ústnu modlitbu, meditáciu alebo rozjímanie

a kontemplatívnu modlitbu, ktoré spája sústredenosť srdca. Každú modlitbu ohrozujú roztržitosť a suchopárnosť, nedostatok viery a duchovná znechutenosť. Je to však boj, ktorý je potrebný, aby sme konali podľa Kristovho Ducha: každý sa modlí tak, ako žije, pretože každý žije tak, ako sa modlí.

Modlitba Pána: „Otče náš“

Túto základnú kresťanskú modlitbu je súhrnom celého evanjelia. Je modlitbou Pána, lebo nás ju naučil sám Kristus, a je i modlitbou Cirkvi, lebo je súčasťou každého sviatostného úkonu i liturgie hodín.

Na jej začiatku vzývame Boha ako Otca a vďaka nej sme si vedomí, že sme synmi Otca v Synovi. Zároveň v prvom zvolaní vyjadrujeme spoločenstvo s inými ľuďmi i vzájomnú jednotu učeníkov.

Modlitba Pána obsahuje sedem prosieb k Bohu Otcovi. Prvé tri, viac zamerané na Boha, nás priťahujú k nemu, keďže myslíme najviac na toho, koho milujeme. Ďalšie štyri predkladajú Otcovi milosrdenstva naše biedy a naše očakávania. Prosíme ho, aby nás živil, aby nám odpustil, aby nám pomáhal v boji o víťazstvo dobra nad zlom.

Slovami „Posväť sa meno tvoje“ prosíme, aby bol Boh vo svojej svätosti viac oslávený vo svete. Prosba „Príď kráľovstvo tvoje“ má na zreteli Kristov príchod v sláve i rast Božieho kráľovstva v dnešných dňoch. Keď prosíme „Buď vôľa tvoja“, túžime, aby sa naša vôľa zjednotila s jeho a aby sme plnili jeho plán spásy pre život sveta.

Prosba o každodenný chlieb uznávame Božiu dobrotu nad všetkým tvorstvom a vyjadrujeme dôveru, že nám zachová všetko potrebné pre život. Súčasne vyjadrujeme

aj hlad po Božom slove i Chlebe, ktorého prijímaním prežívame Božie „dnes“. Piata prosba hovorí o odpustení. Vyznávame tu svoju vlastnú hriešnosť a Božie milosrdenstvo nad nami. Keď prosíme o schopnosť odpúšťať, prosíme tiež o dar zmyšľať, ako zmyšľal Kristus. Prosba „Neuveď nás do pokušenia“ prispieva k rozlíšeniu na jednej strane medzi skúškou a pokušením a na druhej strane medzi pokušením a súhlasom s ním. Takáto ostražitosť nás vedie k bdeniu a vytrvalosti. Hoci Kristus už dosiahol

konečné víťazstvo nad Zlým, v poslednej prosbe sa modlíme, aby bola ľudská rodina oslobodená od jeho skutkov. Toto oslobodenie sa osobitne zavŕši v Kristovom príchode na konci vekov.

O výchove v rodine

“Ohýbaj ma mamko, pokým som ja Janko, keď už budem Jano, neohneš ma mammo!” Už naši predkovia vedeli veľmi dobre, aká je dôležitá výchova. Prvotná výchova sa nezačína v škole, ako si mnohí myslia. Týmto však nechcem zhrdiť význam výchovy mimo rodiny, ktorá má tiež svoje opodstatnenie. Výchova sa začína práve v rodinách, ktoré sú základnou bunkou spoločnosti. Všetci sme začali v laviciach školy – rodiny.

S výchovou sa stretávame už od najstarších čias. V starovekých Aténach vychovávali mladých mužov k tomu, aby boli navonok krásni a vo vnútri dobrí. Starí Rimania videli cieľ výchovy v sile a spravodlivosti. V 19. storočí sa pri výchove kládol dôraz na vzdelanosť a uhladené správanie. Minulé storočie zdôrazňovalo vedu a techniku. V trende pokroku vo vede a technike pokračuje aj súčasná doba.

Dôležitým činiteľom pri výchove je dedičnosť a prostredie. Človek dedí gény po rodičoch, vlohy, ktoré sa majú rozvinúť výchovou. Prostredie je súhrnom živého a neživého. Vplýva na fyzický a psychický vývoj človeka. Pri výchove pomáhajú výchovné prostriedky. Tieto prostriedky sa menia podľa cieľa a povahy vychovávaného.

Pre kresťanov je Ježiš Kristus cieľom, ku ktorému majú rodičia dieťa približovať.

S výchovou treba začínať od útleho veku, čo pekne reprezentuje známe príslovie: „Ohýbaj ma mamko, pokým som ja Janko...“

Pre výchovu sú najdôležitejšie prvé dva roky dieťaťa. Dieťa sa v tomto období inštinktívne ženie za tým, čo je príjemné, a pomaly sa pripravuje na úlohu, ktorú bude zastávať neskôr v spoločnosti. Je nebezpečné, ak rodičia v tomto období začnú rozmaznávať dieťa – začína rozprávať a prejavuje sa aj jeho fantázia a tvorivosť. Vnemy ostávajú hlboko vtlačené v mysli. Je

dôležité, aby rodičia dieťaťu dávali len to, čo je pre neho osožné. V tomto období začínajú rodičia učiť dieťa rozlišovať medzi dobrom a zlom.

Ďalším úsekom výchovného obdobia je povinná školská dochádza. Spolužiaci aj učitelia utlmujú egocentrizmus dieťaťa, tvoria priestor pre kamarátstva.

Prebúdza sa aj svedomie dieťaťa. Vo vedomí dieťaťa sa objavuje prvé *smiem* a *nesmiem*. Formuje sa hodnotenie svojich alebo cudzích činov. V tomto období je mimoriadne dôležité, aby sa vylúčila akákoľvek dvojakosť vo výchove. Vychovávateľa majú dbať na to, aby slová a skutky boli v zhode. Ak nekonajú v zhode, do duše dieťaťa vovádzajú osudný zmatok. Prvé právo na výchovu majú mať rodičia.

Obdobie povinnej školskej dochádzky je vhodnou prípravou na pubertálne dozrievanie.

Puberta je najťažšie výchovné obdobie. Dospievajúce dieťa je potrebné včas a zručne previesť od výchovy k samovýchove. Samotný dospievajúci človek si začína uvedomovať svoju sebestačnosť vo fyzickej a duchovnej oblasti. Stráca pocit závislosti od rodičov. Porovnávaním s inými zaznamenáva nedostatky, ktoré si na rodičoch nevšimol, stráca k nim dôveru. Dospievajúci človek hľadá oporu mimo rodiny, najčastejšie medzi kamarátmi. Pre mladého človeka je dobré, keď si nájde niekoho, kto mu pomôže k správnej samovýchove svojím príkladom alebo slovom. Dospievajúce dieťa potrebuje okrem opatery aj úctu a uznanie. V tomto období sa začínajú úniky od rodičov. Chlapci v tomto období začínajú ťažko zvládať zvedavú rodičovskú kontrolu. Na prejavy rodičovskej starostlivosti reagujú podráždené a niekedy dosť hrubo.

Ulohou rodičov nie je len splodiť deti, ale ich aj vychovať. Vychovať ich pre život v spoločnosti. Rodičia majú ísť príkladom svojim deťom. Negatívne postoje a reakcie by nemali byť u rodičov viditeľné, lebo dieťa ich zachytáva a napodobňuje. Kresťania počítajú so zaradením dieťaťa do Cirkvi. Ak rodina vystrojí dieťa láskou a spravodlivosťou, veľmi uľahčí jeho kresťanskú formáciu. Je veľmi potrebné a dôležité, aby rodičia nezabúdali dieťa privádzať ku Kristovi, ktorý je jeho celoživotným vzorom. Rodičia majú dieťa naučiť hľadiť na Krista cez učenie Cirkvi, Písmo, svätých. Poslušnosť, nábožnosť, láska, spravodlivosť sú čnosti, ktorým majú rodičia učiť svoje deti.

Výchova v rodine, ale aj mimo rodiny je nesmierne náročné a ťažké poslanie. Bez Boha je márne naše namáhanie a tento citát platí dvojnásobne aj pri výchove. Kniha proroka Daniela skladá obdiv všetkým vychovávateľom, a teda aj rodičom týmito slovami: „Tí, čo mnohých priviedli k spravodlivosti, budú ako hviezdy na večné veky.“

Chodte a získavajte učeníkov zo všetkých národov

Táto výzva, ktorá je aj témou tohtoročných Svetových dní mládeže (SDM), je pozvaním pre všetkých veriacich. Je adresovaná aj laikom, aby sa stali Kristovými učeníkmi. Učeníkmi, ktorí budú naplnení Kristovým dobrým posolstvom, a tak ho budú chcieť šíriť ďalej.

Boh nás z lásky pozýva k jeho učeníctvu. Ak jeho pozvanie prijímame, dáva sa nám spoznať. Keď Krista vo svojom živote stretne a spoznáme, keď zistíme, čo všetko pre nás urobil a robí, ako veľmi nás miluje a že nás vykúpil, zrodí sa v nás nielen túžba, ale i potreba zoznámiť s ním ďalších. Je to akési zacítenie vánku neba a čiastočné spoznanie, aké je nebo. Samozrejme, ak sa pre to otvoríme. Táto skúsenosť nás silno premení a vzbudí túžbu pre nebo, pre Krista. A na druhej strane budeme mať silnú túžbu priviesť do neba, do tohto vzťahu s Kristom, aj druhých ľudí, ktorých máme okolo seba: priateľov, rodinu, čím viacerých – lebo budeme tušiť, aké to tam je.

Ako sa však otvoriť pre Krista a stať sa jeho priateľom? Pápež Benedikt XVI. v posolstve k SDM poukázal na Božie slovo. Každý z nás sa môže denne dať formovať Božím slovom. Ono z nás urobí priateľov Pána Ježiša a dá nám schopnosť pomáhať iným mladým nadviazať s ním priateľstvo. Krista môžeme stretať a spoznávať aj na príkladoch svätých, v Tradícii Cirkvi a pri prijímaní sviatostí. Napríklad, koľkí z nás majú skúsenosť Kristovho pokoja po svätej spovedi? Kristus sa nám prihovára v modlitbe, ale i v bežnom živote, keď môžeme vidieť v konkrétnych životných situáciách jeho pôsobenie. Kristus nemlčí, ale hľadá stále nové cesty, ako by sa nám prihovoril.

Nám stačí Kristovi načúvať cez tieto, ale i mnohé ďalšie prostriedky a cesty. To nás k nemu privedie a bude nás môcť použiť, aby sa cez nás prihováral ďalším. Kristus totiž chce, aby sme všetci nakoniec boli spasení a mohli sa s ním po celú večnosť tešiť v nebi.

Jozef BENČAT, 4. ročník

Viac o tohtoročných Svetových dňoch mládeže a Národnom stretnutí mládeže R13 v Ružomberku na www.rio13.sk

„Evanjelizácia sa vždy začína stretnutím s Pánom Ježišom: kto sa k nemu priblíži a zakúsi jeho lásku, chce sa okamžite podeliť o krásu tohto stretnutia a radosť z tohto priateľstva. Čím viac poznáme Krista, tým viac si želáme ho ohlasovať. Čím viac hovoríme s Kristom, tým viac si želáme hovoriť o ňom. Čím viac si nás Kristus získa, tým viac si želáme priviesť k nemu tých druhých.“

(z posolstva pápeža Benedikta XVI. k XXVIII. SDM)

Ralph Rozbi-to

Je veta, ktorú by asi nikdy nechceli počuť postavičky z rovnomenného kresleného filmu, ktorý sa dostal do našich kín v decembri minulého roku. Napriek tomu, že u nás veľmi „neprerazil“, vo svete získal ohromný úspech, vrátane nominácie na Oscara za najlepší kreslený film.

Ale čomu za to vďačí?

V prvom rade je to originalita a zároveň úder na staré dobré struny. Celý príbeh sa totiž odohráva v digitálnej hri. No nie tak celkom v hri ako miestnosti, ale v hri ako navzájom spojenom systéme rozličných hier, ktorý vytvára jeden veľký svet. Tento svet má svoj poriadok a pravidlá, ktorých porušenie môže viesť ku katastrofe. Spomínaný úder na staré dobré struny spočíva práve v týchto hrách. Kto, čo i len párkrát v živote hral nejakú

digitálnu hru, je jedno či na PC, alebo na Sege s klasickou 8- a 16-bitovou grafikou, pocíti príjemný nádyh nostalgie, keď vo filme uvidí známe herné postavičky, ako aj ich samotné grafické spracovanie, ktoré si ho od prvej chvíle podmani.

Samotný príbeh sa točí okolo postavy Ralpha, ktorý je vďaka svojej zápornej úlohe v hre, do ktorej patrí, na okraji spoločnosti. Toto postavenie v ňom prirodzene prebúdzá túžbu po spoločnosti a prijatí. No keďže je všeobecná pozornosť zameraná na jeho kolegu Felixa, ktorý je „tým dobrým“, Ralph poruší pravidlá sveta, opustí svoju hru a hľadá šťastie v inej. No čoskoro takmer všetko zničí a nechtiac vypustí smrteľného nepriateľa, ktorý ohrozuje každú hru v arkáde. Jediná Ralphova nádej je malá Vanellope, problémistka z hry o pretekanie, ktorá ho môže naučiť, čo to znamená byť „tým dobrým.“ Otázkou zostáva, či sa jej to podarí skôr, než nebezpečný nepriateľ, ktorého Ralph oslobodil, zničí celú hernú arkádu a na obrazovke sa natrvalo objaví nápis „Game Over“.

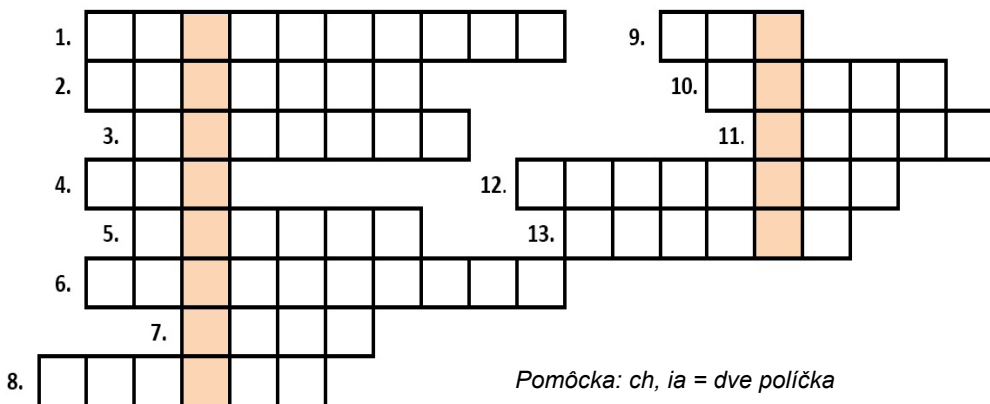
vo svojej jednoduchosti vôbec nie je plytký, ale práve naopak, ako každá rozprávka, kladie dôraz na dôležité morálne hodnoty.

Tajnička

Milí naši lúštitelia! V tomto čísle nášho časopisu sa dozviete meno svätca, ktorý svoj život obetoval Bohu a svojim zverencom. Medzi jeho výroky sa zaraďuje aj: „**Pamätajte si, že každý kresťan musí byť svojmu blížnemu na povzbudenie a že nijaká kázeň nepovzbudí tak ako dobrý príklad.**“ Prajem príjemné rozriešenie tajničky.

1. Básnická skladba žalmového druhu, kde Mária chváli Boha za jeho činy, sa volá? (Máriin chválospev)
2. Ktorý prorok je považovaný za divotvorcu a účinkoval za kráľov Jorama až Joasa? Žiak Eliáša.
3. Aká bola ôsma egyptská rana?
4. Skratka knihy Zjavení podľa Jána, Apokalypsy?
5. Ktoré evanjelium sa začína rodokmeňom Ježiša Krista? (evanjelium podľa...)
6. Prvých päť kníh, ktoré sa pripisujú Mojžišovi, sa nazýva aj?
7. Ako sa volal vrch, na ktorý vystúpil Mojžiš, aby videl zaslúbenú zem a tam aj zomrel? (Dt 34)
8. Prorok, podľa ktorého je pomenovaná aj kniha a je prvá v prorockých knihách?
9. Ako sa volá muž, pre ktorého je charakteristický výrok „Pán dal, Pán vzal“?
10. Jakub mal synov a z nich si obľúbil jedného, na ktorého ostatní žiarlili, predali ho. Ako sa volal?
11. Na koľko cirkví sa obracia autor spisu Zjavení?
12. Knihy Starého zákona rozdeľujeme na dejepisné, náučné a ...?
13. Na ktorom ostrove napísal evanjelista Ján knihu Zjavení, Apokalypsy?

Pomôcka: ch, ia = dve políčka

Výhercom minulej tajničky sa žrebovaním stala pani Mgr. Valéria Krnčanová z Levíc, ktorej blahoželáme a udeľujeme odmenu. Vaše riešenia tajničky očakávame aj teraz na našej internetovej alebo poštovej adrese do konca septembra.

dodá LÚČ

NA PRAHU SVETOV

Stojím v bráne
na chrámovom prahu
a rád by som Ti dal
aspoň svoju snahu,
čo som mal.
Či nemal?
Aj to sa stane.

Žijem s hlavou
preplnenou sebou.
Neučím sa ľudí,
nie som ani s Tebou –
– ved' to ma nudí.
V žilách mi krv hedonistov
prúdi.

Slasť,
ľahostajnosť striasť,
okno k Tebe nájsť
a znovu zájsť,
kde som ešte nebol,
kde by som ťa stretol,
kde nebudem sa triasť.

Neznesiteľným
sa stáva dym
hasnúcich spálenín
času,
ktorého hasením
len prichádzam o krásu
a je len básnením.

Nech ako trň ťa bodá
myšlienka,
že keď chlieb, víno a voda
raz premene sa oddá
tvoja ruka Bohu
niečo podá,
niečo ako zálohu,
čosi ako odkaz,
či dôkaz,
že zas raz,
že všetko bude inak...
že...
nebude to podraz.

Juraj KISS